

รวมคำบรรยาย

ภาคสอง สมัยที่ ๓๓ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ เล่มที่ ๔

บทบรรณาธิการ

คำถาม คดีราษฎรเป็นโจทก์ ศาลไต่สวนมูลฟ้องแล้วให้ประทับฟ้อง นัดพร้อมเพื่อสอบคำให้การจำเลย โจทก์ไม่มาศาลในวันนัดพร้อมดังกล่าว หรือคดีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ โจทก์ไม่มาศาลในวันนัดพร้อมซึ่งเป็นการนัดผู้เสียหายและจำเลยมาไกล่เกลี่ย โจทก์ไม่มาศาลในวันดังกล่าว ศาลพิพากษายกฟ้องชอบหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๔๕๒/๒๕๖๒

ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ถ้าโจทก์ไม่มาตามกำหนดนัดให้ศาลยกฟ้องเสีย ซึ่งคำว่า "กำหนดนัด" ตามบทบัญญัติดังกล่าว หมายถึงกำหนดนัดไต่สวนมูลฟ้องตามมาตรา ๑๖๖ ประการหนึ่ง กำหนดนัดตรวจพยานหลักฐานตามมาตรา ๑๖๖ ประกอบมาตรา ๑๗๓/๒ วรรคหนึ่ง ประการหนึ่ง และกำหนดนัดพิจารณาตามมาตรา ๑๖๖ ประกอบมาตรา ๑๘๑ อีกประการหนึ่ง หลังจากประทับฟ้องแล้ว ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้หมายเรียกจำเลยมาให้การในวันนัดพร้อม โดยมีได้กำหนดชัดเจนว่า นอกจากการสอบคำให้การจำเลยแล้ว จะดำเนินกระบวนการพิจารณาอื่นได้อีก จึงเป็นเพียงการนัดพร้อมเพื่อสอบคำให้การจำเลย ดังนั้น เมื่อโจทก์ไม่มาศาลในวันนัดพร้อมดังกล่าว ซึ่งมีไต่สวนนัดตรวจพยานหลักฐานหรือนัดพิจารณาหรือนัดสืบพยานโจทก์ กรณีจึงไม่เข้าหลักเกณฑ์ที่ศาลชั้นต้นจะยกฟ้องเพราะโจทก์ไม่มาศาลตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๖ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๑๗๓/๒ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๑๖๖ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๑๘๑ ได้ ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกฟ้องเพราะโจทก์ไม่มาศาลโดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องโดยอาศัยบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๖ วรรคหนึ่ง แล้วดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อมาหลังจากมีคำสั่งดังกล่าวนั้น จึงเป็นการไม่ชอบ โจทก์ยอมไม่อยู่ในบังคับที่จะขอให้พิจารณาคดีใหม่ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๖ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๑๘๑

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๕๒๒/๒๕๖๓

ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ถ้าโจทก์ไม่มาตามกำหนดนัดให้ศาลยกฟ้องเสีย คำว่า "กำหนดนัด" ตามบทบัญญัติดังกล่าว หมายถึง กำหนดนัดไต่สวนมูลฟ้องหรือกำหนดนัดตรวจพยานหลักฐานหรือกำหนดนัดพิจารณา ซึ่งเป็นหน้าที่ของโจทก์ที่จะต้องมาดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อศาลตามที่กฎหมายกำหนด

ภายหลังศาลชั้นต้นประทับฟ้องและจำเลยยื่นคำให้การปฏิเสธแล้วจำเลย
แถลงขอนำคดีเข้าสู่ศูนย์ไกล่เกลี่ย ศาลชั้นต้นอนุญาตและให้มีหนังสือแจ้งผู้เสียหายมาศาล
เพื่อไกล่เกลี่ยในวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ เวลา ๙ นาฬิกา ทั้งต่อมานิติกรชำนาญการ
พิเศษของศาลชั้นต้นมีหนังสือเชิญผู้รับมอบอำนาจของผู้เสียหายมาไกล่เกลี่ยกับจำเลย ณ
ห้องประชุมไกล่เกลี่ย ในวันเวลาดังกล่าวเพื่อยุติคดีตามที่ศาลชั้นต้นกำหนด จึงเป็นการนัด
ผู้เสียหายและจำเลยมาไกล่เกลี่ยซึ่งมิได้เกี่ยวข้องกับโจทก์ การที่ศาลชั้นต้นบันทึก
รายงานกระบวนการพิจารณาว่า นัดพร้อมเพื่อสอบคำให้การ/คุ้มครองสิทธิ/ตรวจพยานหลักฐาน/
ไกล่เกลี่ยวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ เวลา ๙ นาฬิกา หากจำเลยให้การปฏิเสธให้
ผู้พิพากษาประจำศูนย์กำหนดวันนัดตรวจพยานหลักฐานและประชุมคดี และแจ้งให้คู่ความ
ทราบความปฏิบัติตามคำสั่งศาลในการประชุมคดีและตรวจพยานหลักฐานด้วย แสดงว่า
ในการนัดตรวจพยานหลักฐานนั้น ศาลชั้นต้นจะต้องกำหนดวันนัดและแจ้งให้คู่ความ
ทราบอีกชั้นหนึ่ง ดังนั้น การที่โจทก์ไม่มาศาลในวันนัดพร้อมเพื่อไกล่เกลี่ย ซึ่งมีใช้วันนัด
ตรวจพยานหลักฐานหรือนัดพิจารณาจึงไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๖
วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๑๘๑ ที่ศาลชั้นต้นจะยกฟ้องโจทก์เสียได้

คำถาม คำฟ้องของโจทก์ขาดองค์ประกอบความผิดฐานลักทรัพย์และยกยอก
ศาลจะมีอำนาจลงโทษจำเลยตามข้อเท็จจริงที่ได้ความต่างกับฟ้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา
๑๙๒ หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๕๒๔/๒๕๖๒

โจทก์บรรยายฟ้องว่าเมื่อระหว่างวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ถึงวันที่ ๓๐
พฤษภาคม ๒๕๕๔ เวลากลางวัน จำเลยทั้งสองร่วมกันกระทำความผิดโดยทุจริตต่อโจทก์
หลายบทหลายกรรมต่างกัน โดยจำเลยที่ ๑ เป็นกรรมการผู้จัดการโจทก์ได้รับมอบหมายให้
ครอบครองจัดการทรัพย์สินโจทก์ มีอำนาจลงลายมือชื่อเบิกถอนเงินเพื่อชำระหนี้โจทก์ตาม
กฎหมายคือบัญชีโจทก์ของธนาคาร ก. ประเภทบัญชีเงินฝากกระแสรายวัน จำเลยที่ ๑
กระทำความผิดต่อหน้าที่ของตนสั่งจ่ายเช็คขีดคร่อมและเช็คเงินสด ๑๑ ฉบับ จากบัญชีโจทก์ให้
จ่ายเข้าบัญชีจำเลยที่ ๒ หรือแก่ผู้ถือและจำเลยที่ ๒ เป็นผู้ถือเช็คไปถอนเงิน จำเลยทั้งสอง
ร่วมกันลักทรัพย์และเบียดบังเอาทรัพย์สินเป็นเงินในบัญชีของโจทก์ในฐานะนายจ้างเป็น
ของตน ขอให้ลงโทษตาม ป.อ. มาตรา ๒๒, ๘๓, ๙๐, ๙๑, ๓๓๔, ๓๓๕ (๗) (๑๑),

๓๕๒, ๓๕๓ แสดงว่า โจทก์เองก็ไม่ทราบว่าเป็นจริงเป็นอย่างไรเป็นฟ้องที่ขัดกันเอง และขัดต่อลักษณะความผิด เป็นฟ้องที่ขาดองค์ประกอบความผิดฐานลักทรัพย์และ ยักยอกไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๕)

การที่ศาลจะมีอำนาจพิพากษาลงโทษจำเลยตามข้อเท็จจริงที่ได้ความแตกต่างกับ ฟ้องตามมาตรา ๑๙๒ ได้นั้น จะต้องเป็นเรื่องที่คำฟ้องของโจทก์ได้บรรยายมาถูกต้อง ครบถ้วนตามมาตรา ๑๕๘ (๑) ถึง (๗) เสียก่อน หากเป็นฟ้องที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลจะต้องพิพากษายกฟ้องโดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาการสืบพยานของคุณความแต่อย่างใด ตามกรณีดังกล่าวศาลย่อมไม่มีอำนาจพิพากษาลงโทษจำเลยตามข้อเท็จจริงที่พิจารณา ได้ความตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ ได้

คำถาม โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยออกจากที่ดินซึ่งมีชื่อโจทก์เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ จำเลยให้การว่าหนังสือสัญญาซื้อขายที่ดินระหว่างโจทก์กับจำเลยเป็นการแสดงเจตนาลง โจทก์ไม่ใช่เจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาท ดังนี้ ภาระการพิสูจน์ตกแก่ฝ่ายใด

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๔๕๒/๒๕๖๒ จำเลยจดทะเบียนขายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง ที่พิพาทแก่โจทก์โดยมีชื่อโจทก์เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาท โจทก์จึงได้รับประโยชน์จาก ข้อสันนิษฐานที่เป็นคุณแก่โจทก์ว่า โจทก์เป็นผู้มีสิทธิครอบครองตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๒๗ และ ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๗๓ เมื่อจำเลยอ้างว่าหนังสือสัญญาขายที่ดินระหว่างโจทก์กับ จำเลยเป็นการแสดงเจตนาลงโจทก์ไม่ใช่เจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาท ภาระการพิสูจน์ ตกแก่จำเลยที่จะต้องนำสืบพยานหลักฐานสนับสนุนข้อกล่าวอ้างของตนและหักล้าง ข้อสันนิษฐานดังกล่าวตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๘๔/๑ แม้ว่าศาลชั้นต้นให้โจทก์นำสืบก่อนซึ่ง ไม่ถูกต้อง แต่เมื่อโจทก์และจำเลยนำสืบพยานหลักฐานมาครบถ้วนแล้วไม่ได้ทำให้โจทก์ เสียเปรียบ ศาลฎีกาจะพิจารณาพิพากษาคดีไปตามภาระการพิสูจน์ที่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยไม่จำเป็นต้องย้อนสำนวนไปให้ศาลชั้นต้นพิจารณาพิพากษาใหม่

คำถาม โจทก์ฟ้องจำเลยให้แบ่งที่ดินพิพาทแก่โจทก์ในฐานะเป็นทายาท บุคคล ภายนอกจะร้องสอดว่าเจ้ามรดกทำพินัยกรรมยกทรัพย์มรดกทั้งหมดให้แก่ผู้ร้องสอดและ จำเลย ขอเข้าเป็นคู่ความ ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๕๗ (๑) ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๗๒/๒๕๖๓ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๗ บัญญัติว่า “บุคคลภายนอกซึ่งมิใช่คู่ความอาจเข้ามาเป็นคู่ความได้ด้วยการ ร้องสอด (๑) ด้วยความสมัครใจเองเพราะเห็นว่าเป็นการจำเป็นเพื่อยังให้ได้รับความรับรอง ค้ำครองหรือบังคับตามสิทธิของตนที่มีอยู่โดยยื่นคำร้องขอต่อศาลที่คดีนั้นอยู่ในระหว่าง พิจารณา หรือเมื่อตนมีสิทธิเรียกร้องเกี่ยวเนื่องด้วยการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง โดยยื่นคำร้องขอต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีนั้น...” และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๗๔๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ถ้ามีคดีฟ้องเรียกทรัพย์มรดก ผู้ซึ่งอ้างว่าตนเป็น ทายาทมีสิทธิในทรัพย์มรดกนั้น จะร้องสอดเข้ามาในคดีก็ได้” เมื่อผู้ร้องสอดทั้งสามเป็นบุตร โดยชอบด้วยกฎหมายของพันเอก ก. กับ ร. ผู้ร้องสอดทั้งสามจึงเป็นทายาทมีสิทธิได้รับ มรดกของพันเอก ก. และ ร. ประกอบกับผู้ร้องสอดทั้งสามกล่าวอ้างว่า ร. ทำพินัยกรรม เอกสารฝ่ายเมืองยกทรัพย์มรดกของ ร. ทั้งหมดให้แก่ผู้ร้องสอดทั้งสามและจำเลยซึ่งรวมถึง ที่ดินพิพาททั้ง ๓ แปลง ด้วย อันเป็นการกล่าวอ้างว่าผู้ร้องสอดทั้งสามเป็นเจ้าของที่ดิน พิพาททั้ง ๓ แปลง มีส่วนได้เสียในคดี ส่วนการที่โจทก์ได้ฟ้องผู้ร้องสอดทั้งสามและ จำเลยขอให้เพิกถอนพินัยกรรมของ ร. นั้น ก็ได้ความว่าศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาให้ยกฟ้อง โจทก์และศาลฎีกามีคำสั่งให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความของศาลฎีกาแล้ว คำพิพากษา ของศาลอุทธรณ์และคำสั่งของศาลฎีกาในคดีดังกล่าวย่อมผูกพันโจทก์และผู้ร้องสอดทั้งสาม ดังนั้น เมื่อคดีนี้โจทก์ฟ้องขอให้จำเลยแบ่งทรัพย์มรดกของพันเอก ก. และคดีอยู่ใน ระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น เมื่อผู้ร้องสอดทั้งสามเป็นผู้มีส่วนได้เสียในมูลความ แห่งคดีย่อมมีสิทธิร้องขอเข้ามาในคดีเพื่อได้รับความรับรอง ค้ำครอง หรือบังคับตามสิทธิ ของตนที่มีอยู่ได้ กรณีจึงมีเหตุสมควรที่จะอนุญาตให้ผู้ร้องสอดทั้งสามเข้ามาเป็นคู่ความ ฝ่ายที่สามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๗ (๑)

นายประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์
บรรณาธิการ